

Sepsis nedir?

Sepsis bir mikrobun kanda, vücut sıvılarında veya dokularda çoğalması sonucunda vücutta oluşan hastalık ve hasar halidir. Sepsis, bakteri, virus ve mantar gibi farklı mikrop türleri ile gelişebilir. Mikrop kan veya komşuluk yoluyla birden fazla organa yayılarak organların normal fonksiyonlarını bozar, hastalık zamanında ve uygun şekilde tedavi edilmezse şok ve ölümler sonuclandır.

Çocukluk yaş grubunda özellikle zamanından önce doğan veya doğum kilosu düşük bebeklerde, hastanede uzun süredir tedavi görmekte olanlarda, bağışıklık sistemini zayıflatan bir hastalığı olan bebek ve çocuklarda sepsis gelişmesi daha kolaydır.

Etkenleri ve bulaşma yolları nedir?

Sepsise neden olabilen mikroplar hasta bir insanın öksürük veya aksırık ile havaya yaydığı mikrop içeren damlacıkların sağlıklı kişinin solunum yolundan girmesiyle, temiz olmayan yiyeceklerin yenilmesi veya kirli suların içilmesiyle, kirli eller veya kan yoluyla bulaşabilir. Mikroplar bütünlüğü bozulmuş deriden de vücuda girebilir. Bazı tanı ve tedavi işlemleri (damara kateter takılması, solunum cihazı kullanımı, damardan beslenme gibi) de sepsise zemin hazırlayabilir.

Hastalığın belirtileri nelerdir?

Sepsisin belirtileri hastanın yaşına ve etkilenen organlara göre değişebilir.

- Küçük bebeklerde ateş, vücut sıcaklığında düşüklük, iyi emmeme, huzursuzluk, uykuya meyil, konvülsiyon (havale geçirme), solunum güçlüğü, inleme, sarılık, karın şişliği, karaciğer ve dalakta büyüme, kusma, şok ve kanamalar görülebilir.
- Daha büyük çocuklarda da benzer şekilde kalp, akciğerler, böbrekler, karaciğer, beyin fonksiyonlarının bozulması ile ilişkili belirtiler, elektrolit ve hormon dengelerinde bozulma, kanamalar görülebilir. Hastanın kan basıncı düşer, şok ve koma tablosu gelişir.

Sepsis tanısı nasıl konulur?

Sepsis acil tanı ve tedavi gerektirir. Kan, beyin-omurilik sıvısı, idrar gibi vücut sıvılarında mikrobun üretilmesi kesin sepsis tanısı koydurabilir. Ancak çoğu kez mikrop kanda ve diğer vücut sıvılarında üretilmez. Bu durumlarda mikrobun vücutta çoğaldığını dolaylı olarak gösteren kan testleri ve vücuttaki enfeksiyonun şiddetini gösteren kan tetkikleri kısmen yararlı olur. Ancak enfeksiyon ve sepsisin varlığını destekleyen bu tetkikler mikrobun cinsini gösteremez. Röntgen filmleri, ultrasonografi, bilgisayarlı tomografi gibi tetkikler ile de iltihap odağı saptanmaya çalışılır.

Tedavide neler yapılır?

Sepsis düşünülen hastaların hemen hastaneye yatırılmaları gerekir. Hastalığa yol açma olasılığı olan mikroplara karşı antibiyotikler veya diğer antimikrobiyal ilaçlarla hemen tedaviye başlanmalıdır. Hastanın sıvı-elektrolit ihtiyacının karşılanması, bilinç durumuna göre uygun beslenme yönteminin belirlenerek beslenmesinin devam ettirilmesi, solunumu yeterli değilse oksijen verilmesi veya solunum cihazına bağlanması gerekir. Şok durumunun erken saptanması ve gerektiğinde kalbi güçlendirici ilaçların kullanılması çok önemlidir. Konvülsiyonlar için antikonvülsif tedavi gerekir. Hastada kanamaya meyil veya kanama varsa kanamayı durdurmak veya kanda eksilen maddeleri yerine koymak için kan ve kan ürünleri kullanılmalıdır.

Hastalık nasıl sonuçlanabilir?

Sepsis etkenine ve hastanın bağışıklık sisteminin normal olup olmamasına bağlı olarak hastalık çok ciddi seyredebilir. Normal görevini yapamayan organ sayısı ikiden beşe çıktığında ölüm olasılığı %50'den %100'e çıkmaktadır.